

ผลของโปรแกรมอบรมครูเพื่อสอนภาษาอังกฤษ ด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ที่มีต่อเนื้อหาความรู้ ทัศนคติ และการนำความรู้ไปใช้ในกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ ของครูภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งประเทศไทย

Effects of Teacher Training Program for Teaching English with ASEAN Content and CLIL Approach on Knowledge, Attitudes, and Application of Knowledge in the English Language Teaching of Thailand Local Administration Secondary English Teachers

ปรามภา ไหมศิริ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการใช้โปรแกรมอบรมครูต่อเนื้อหาความรู้ อาเซียนและแนวคิด CLIL 2) ศึกษาทัศนคติต่อการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL และ 3) ศึกษาผลการนำความรู้ไปใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ ประชากรคือครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินการวิจัยมี 2 ระยะ คือ ระยะอบรมโปรแกรมการสอน ภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL และระยะการติดตามผลการใช้ความรู้ในการสอน ภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในการศึกษาระยะที่ 1 และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในการศึกษาระยะที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูที่เข้าอบรมโปรแกรมมีผลการทดสอบความรู้ด้านเนื้อหาอาเซียนและ แนวคิด CLIL ก่อนและหลังอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนและ หลังอบรม คือ 9.79 และ 13.04 ตามลำดับ 2) ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติเชิงบวกต่อการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL และ 3) ครูนำความรู้ ไปใช้ในการสอนภาษาอังกฤษในระดับสูง และมีความต้องการให้อบรมด้านการประยุกต์ใช้แนวคิด CLIL เพิ่มเติม

คำสำคัญ: โปรแกรมอบรมครู/การสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL/ความรู้ ทัศนคติ และการนำความรู้ไปใช้

ผลของโปรแกรมอบรมครูเพื่อสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ที่มีต่อเนื้อหาความรู้ ทักษะ และการนำความรู้ไปใช้ในกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย

Abstract

This research aimed at 1) investigating the effects of the teacher training program on the knowledge of ASEAN content and CLIL approach, 2) investigating attitudes towards teaching English with ASEAN content and the CLIL approach, and 3) investigating the application of knowledge in English language teaching. The population comprised secondary English teachers of Thailand Local Administration. The research comprised 2 phases: the phase of the training program with ASEAN content and the CLIL approach and phase of follow-up on the application of knowledge in English language teaching. Quantitative data collection was used for phase 1, while qualitative was used for phase 2.

The results revealed that 1) the teachers attending the training program manifested the knowledge of ASEAN content and the CLIL approach in pre- and post-test significantly differed at the level of 0.05, with the mean scores of 9.79 and 13.04 respectively, 2) the teachers had positive attitudes towards teaching English with ASEAN content and the CLIL approach, and 3) the teachers applied the learned knowledge in their English language teaching at the high level and required additional training about the application of CLIL approach.

KEYWORDS: TEACHER TRAINING PROGRAM/TEACHING ENGLISH WITH ASEAN CONTENT AND CLIL APPROACH/KNOWLEDGE, ATTITUDE AND APPLICATION OF KNOWLEDGE

บทนำ

ประเทศไทยมีการผูกพันในการตอบรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 โดยต้องมีการดำเนินการให้เป็นไปตามข้อตกลงในการเสริมสร้างความร่วมมือทางการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ได้กำหนดให้มีการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งหนึ่งในบรรดาความรู้และทักษะที่สำคัญจำเป็น ได้แก่ ความรู้ และทักษะทางภาษาอังกฤษอันเป็นความเป็นมาของงานวิจัยนี้

อาเซียน หรือ ASEAN ย่อมาจาก Association of Southeast Asian Nations หมายถึง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ วัตถุประสงค์หลักของการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน คือ การสร้างประชาคมให้แข็งแกร่ง มีเศรษฐกิจที่เจริญรุ่งเรือง มีขีดความสามารถที่จะสร้างโอกาสและพร้อมรับมืออย่างรอบด้านกับเหตุการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามทุกรูปแบบ โดยที่ประชาชนในประชาคมมีความเป็นอยู่ที่ดี มีหนทางที่สะดวกขึ้นในการประกอบการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมีการสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในประชาคม

(กรมอาเซียน, 2555) ปัจจุบัน กลุ่มประชาคมอาเซียนมีประเทศสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐสลังกีนีมาเลเซีย สาธารณรัฐพม่า และราชอาณาจักรกัมพูชา (The ASEAN Secretariat, 2012) ร่วมมือกันในประชาคมสามด้านหลัก คือ

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC)

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC)

ด้านที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษา คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งในแผนปฏิบัติงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN socio-cultural community blueprint) ได้กำหนดให้การพัฒนามนุษย์ (Human Development) เป็นภารกิจหลักข้อแรก และภารกิจการพัฒนาคนมีภารกิจแรก คือ การพัฒนาและการให้ความสำคัญอันดับแรกกับการศึกษา (Advancing and prioritizing education) (The ASEAN Secretariat, 2009)

ในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น หนึ่งในความรู้และทักษะที่สำคัญที่ควรพัฒนา ได้แก่ ความรู้และทักษะทางภาษาอังกฤษ เพราะนอกจากภาษาอังกฤษจะเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสารกันทั่วโลกและมีฐานะเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงวิทยาการหลากหลาย

และความรู้ทันสมัยแล้ว กฎบัตรอาเซียน (The ASEAN Charter) มาตรา 34 ยังได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาดำเนินงานในประชาคมอาเซียน “ARTICLE 34: The working language of ASEAN shall be English” (The ASEAN Secretariat, 2009, p. 29) ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งมิติในการเตรียมคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การทำให้คนสามารถใช้ภาษาอังกฤษควรเริ่มจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อตอบรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจึงอาจหมายถึงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้คนไทยสามารถใช้ภาษาอังกฤษแบบสื่อสารได้ดีและมีศักยภาพในการดำรงอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมแบบมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ไทย สามารถอยู่ได้ภายใต้การแข่งขันอย่างฉันทมิตรโดยไม่ด้อยกว่าใคร สิ่งดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ถ้าสามารถทำให้นักเรียนไทยได้รับรู้ข้อมูลอาเซียนไปพร้อมกับสื่อสารภาษาอังกฤษได้ อีกทั้งควรต้องให้นักเรียนได้ฝึกทักษะคิด และมีความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมนานาชาติด้วย (Ministries of Education of ASEAN Member States, 2012)

ความสามารถและทักษะที่ควรทำให้เกิดมีขึ้นในตัวนักเรียนไทยในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อตอบรับการเข้าสู่อาเซียนจึงได้แก่ ความรู้เนื้อหาอาเซียนและภาษาอังกฤษ ทักษะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ทักษะคิด และทักษะทางวัฒนธรรมนานาชาติ สอดคล้องกับสาระและสมรรถนะผู้เรียนที่พึงประสงค์ซึ่งระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552ก; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552ข) จึงมีความจำเป็นในการที่จะต้องเลือกแนวคิดและวิธีการที่สามารถตอบรับกับการพัฒนาความรู้และทักษะดังกล่าว ซึ่งแนวคิดที่มีหลักการในการคำนึงถึงการสอนเนื้อหาพร้อมๆ กับการสอนภาษาอังกฤษ โดยคำนึงถึงเรื่องวัฒนธรรมและทักษะคิด ได้แก่ แนวคิด CLIL (Content Language Integrated Learning) อันเป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยผสมผสานเนื้อหา กับภาษาในการเรียนการสอน โดยมีการให้ความสำคัญกับการสื่อสาร ทักษะคิด และการตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม (Bentley, 2010; Byram, 2008; Coyle et al., 2010; Harmer, 2012; Lasagabaster & Sierra, 2009)

CLIL เป็นคำย่อมาจาก Content and Language Integrated Learning หมายถึง การเรียนรู้แบบผสมผสานเนื้อหา กับภาษา เป็นแนวคิดทางการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเรียนเนื้อหาต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา หน้าที่พลเมือง ความเป็นไปในอาเซียน ฯลฯ ไปพร้อมๆ กับเรียนรู้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศที่เป็นภาษาที่ผู้เรียนต้องใช้ทำความเข้าใจและสื่อสารเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน ตัวอย่างเช่น ถ้าเรียนเกี่ยวกับธงอาเซียน นักเรียนอาจจะต้องมุ่งใจไปที่ภาษาที่ใช้บรรยายความหมายของสีธง โดยใช้ present simple แสดงความจริงในปัจจุบัน (*Blue represents peace and stability. Yellow symbolizes prosperity.*) และคำศัพท์เฉพาะที่ต้องใช้ (*represent, symbolize, solidarity, stability, purity, prosperity, etc.*) การเรียนตามแนวคิด CLIL จึงแตกต่างจากการเรียนภาษาต่างประเทศแบบทั่วไปตรงที่ CLIL ใช้

ภาษาเพื่อเรียน ไม่ใช่เรียนภาษาเพื่อจะไว้ในโอกาสต่อไป (Harmer, 2012)

CLIL มีองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ 4 ด้าน (4 Cs) คือ เนื้อหา (content) การสื่อสาร (communication) การรู้คิด (cognition) และ วัฒนธรรม (culture) (Bentley, 2010; Byram, 2008; Coyle et al., 2010; Harmer, 2012; Lasagabaster & Sierra, 2009) โดยองค์ประกอบทั้งสี่เชื่อมตอสัมพันธ์กันในบทเรียนหนึ่งๆ ตัวอย่างเช่น บทเรียนธงอาเซียน ตามแนวคิด CLIL นอกจากจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนและการสื่อสารแบบแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความหมายธงแล้ว ยังมีด้านของวัฒนธรรมเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในเครื่องหมายที่ประชาคมอาเซียนร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการรวมใจเป็นหนึ่งเดียว และยังมีด้านของทักษะคิดที่เป็นระดับความรู้ความเข้าใจและการวิเคราะห์ความหมายของธงและความเหมาะสมในสถานที่และโอกาสที่จะแสดงธงด้วย ดังนั้นเป็นต้น

ผู้วิจัยจึงได้จัดทำคู่มือและชุดฝึกอบรมเพื่อนำเสนอการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ซึ่งเป็นแนวทางการสอนที่บูรณาการเนื้อหา กับภาษา มี 4 องค์ประกอบ คือ เนื้อหา การสื่อสาร ทักษะคิดและวัฒนธรรม (Coyle et al., 2010) เพื่อนำชุดฝึกและคู่มือครูไปใช้ในการฝึกอบรมครูประจำการสังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และทำการวิจัยศึกษาผลของโปรแกรมอบรมครูที่มีต่อความรู้และทัศนคติที่เกี่ยวกับเนื้อหาความรู้อาเซียนและแนวคิด CLIL และการนำความรู้ไปใช้ในการสอนภาษาอังกฤษของผู้เข้าอบรม คู่มือและชุดฝึกที่จัดทำขึ้นประกอบด้วย 4 โมดูล ใช้เวลาโมดูลละ 1 ชั่วโมง 30 นาที แต่ละโมดูลเริ่มฝึกอบรมโดย

การบรรยาย ตั้งประเด็นให้ผู้เข้าอบรมอภิปราย และนำเสนอ และให้ผู้เข้าอบรมร่วมกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียน และแนวคิด CLIL ทั้งนี้เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมดังกล่าวที่มีต่อเนื้อหาความรู้ ทักษะ และการนำความรู้ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่เกี่ยวกับการใช้เนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ของครูภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย ดังแสดงกรอบแนวคิดงานวิจัยในแผนภูมิต่อไปนี้

โดยมีการตั้งสมมติฐานว่า ทันทีที่ได้รับการอบรม ผู้เข้าอบรมจะมีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับอาเซียนและการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิด CLIL เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 และมีทัศนคติต่อการเรียนการสอนด้วยเนื้อหาอาเซียนและการสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิด CLIL ในเชิงบวก และในการติดตามผลอีก 2 ระยะ คือ หลังการอบรม 1 และ 2 ภาคการศึกษา ครูส่วน

หนึ่งจะมีความสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการสอนภาษาอังกฤษในชั้นเรียนของตน

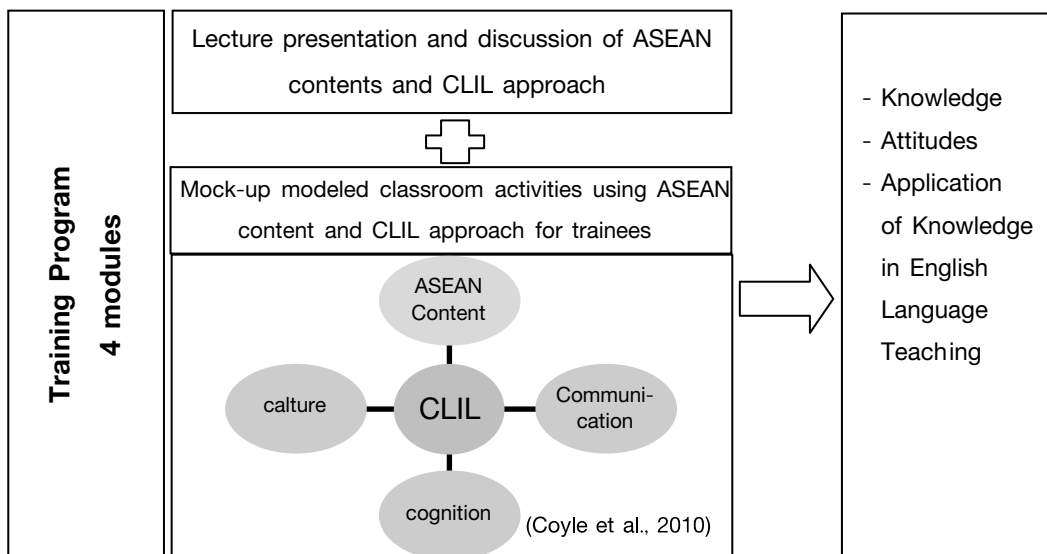
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมอบรมครูต่อเนื้อหาความรู้อาเซียนและแนวคิด CLIL
2. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL
3. เพื่อศึกษาผลการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ

วิธีการวิจัย

ประชากร

ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ผลของโปรแกรมอบรมครูเพื่อสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ที่มีต่อเนื้อหาความรู้ ทักษะคิด และการนำความรู้ไปใช้ในการกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย จำนวน 269 คน ที่สมัครเข้าร่วมการอบรมโครงการที่ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทยจัดขึ้น

ระยะที่ 2 ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทยในเขตปริมณฑล จำนวน 20 คนที่สมัครใจให้ผู้วิจัยติดตามผลการใช้ความรู้จากการอบรม กลุ่มตัวอย่างในการติดตามผลเลือกจากเขตปริมณฑลเพื่อความสะดวกในการเดินทาง

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยแบบทดสอบ 1 ชุด และแบบสอบถาม 2 ชุด ดังนี้

1. แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม มี 1 ชุด คือ แบบทดสอบความรู้เนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ใช้วัดความรู้ของผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ก่อนหลังการอบรม

2. แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL มี 2 ชุด ดังนี้

2.1 แบบสอบถามชุดแรก ใช้สอบถามผู้เข้าอบรมทันทีที่เสร็จสิ้นการอบรม ใช้สอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL และความพึงพอใจในการเข้าอบรม

2.2 แบบสอบถามชุดที่สอง เป็นแบบสอบถามติดตามผล (Follow-up) ใช้สอบถามผู้เข้าอบรมหลังการเข้าอบรมแล้วเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา ใช้สอบถามทัศนคติของผู้เข้าอบรมเกี่ยว

กับการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL และการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้จริงในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ

3. แบบประเด็นคำถามเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้ตั้งประเด็นเพื่อการสนทนากลุ่ม ที่จัดขึ้นหลังการเข้าอบรมเป็นเวลา 2 ภาคการศึกษา เป็นการสนทนากลุ่มในประเด็นเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL และการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้จริงในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเบื้องต้นเพื่อศึกษาความต้องการเนื้อหาและทิศทางในการอบรมเพื่อพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษให้ตอบรับการเข้าสู่อาเซียนพบว่า แม้โรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะมีการจัดกิจกรรมโครงการอาเซียนแล้ว แต่กิจกรรมอาเซียนที่โรงเรียนจัดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาชีวิตความเป็นอยู่ของคนในประชาคมอาเซียนซึ่งรับผิดชอบหลักโดยครูสอนสังคมศึกษา อาจมีความช่วยเหลือจากครูสอนภาษาอังกฤษในการให้ชื่อประเทศชื่อเมืองและคำพื้นฐานบางคำเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวไม่ใช่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จึงยังคงมีความต้องการการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยเนื้อหาอาเซียน พร้อมมุมมองทางวัฒนธรรม และการฝึกทักษะคิด ความต้องการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด CLIL ซึ่งเป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้เนื้อหาผสมผสานกับภาษา โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ เนื้อหา (ในที่นี้คือเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียน) การสื่อสาร ทักษะคิด และมุมมองทางวัฒนธรรมแนวคิด CLIL จึงสอดคล้องกับความต้องการใน

การพัฒนาครูภาษาอังกฤษเพื่อรับยุคอาเซียนดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงแบ่งออกเป็น 2 ระยะ

ในระยะที่ 1 ผู้วิจัยจัดการอบรมโดยแบ่งเป็น 4 โมดูล คือ 1) สอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียน 2) สอนภาษาอังกฤษตามแนวคิด CLIL เพื่อตอบรับยุคอาเซียน 3) เขียนแผนการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนตามแนวคิด CLIL และ 4) ปรับเกมโชว์เป็นกิจกรรมเรียนรู้อาเซียนแบบ CLIL ซึ่งโปรแกรมอบรมครูเพื่อสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL นี้หมายถึงชุดปฏิบัติการที่วางแผนไว้เกี่ยวกับการอบรมครูเพื่อให้ครูสามารถสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ประกอบด้วยชุดฝึกอบรม คู่มือผู้ฝึกอบรม และอุปกรณ์การฝึกอบรม ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ใช้เวลาในการฝึกอบรมโมดูลละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวมเป็นเวลา 6 ชั่วโมง โดยให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบก่อนการอบรม 30 นาที เพื่อวัดพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับอาเซียนและแนวคิด CLIL เพื่อการสอนภาษาอังกฤษ เมื่อผ่านโปรแกรม อบรม 4 โมดูลแล้ว จึงให้ทำแบบทดสอบหลังการอบรม 30 นาที เพื่อวัดความรู้ที่ได้ อันได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียน และแนวคิด CLIL ต่อจากนั้นใช้เวลาอีก 30 นาที ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL โดยแบ่งเป็นความคิดเห็นต่อระดับความรู้ด้านอาเซียนและวิธีการสอนตามแนวคิด CLIL ของตน และความพึงพอใจต่อการจัดการอบรมของผู้วิจัย แบบทดสอบทุกชุดผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วเช่นกัน

ในระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้อาสาสมัครครูผู้เข้าร่วมอบรมที่นำความรู้ไปใช้จำนวน 20 คน และ

มีการติดตามผลการใช้ความรู้ 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ติดตามในช่วงเวลา 1 ภาคการศึกษา ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามปลายเปิดส่งให้ผู้เข้าอบรมทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็นประเด็นหลัก 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 การนำเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งในสภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นจริง ประเด็นที่ 2 วิธีการนำเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ อาทิ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบบทเรียนและเขียนแผนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเด็นที่ 3 ผลจากการนำเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และครั้งที่ 2 ติดตามในช่วงเวลา 2 ภาคการศึกษา ผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับการนำเนื้อหาไปปฏิบัติจริงในห้องเรียนและทัศนคติเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL

ผลการวิจัย

1. ในการอบรมครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาอาเซียน และความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนตามแนวคิด CLIL เพื่อการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งก่อนและหลังเข้ารับการอบรม โดยออกแบบทดสอบที่มีเนื้อหาครอบคลุมหลักสูตรแกนกลาง เนื้อหาอาเซียน และเนื้อหาการสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิด CLIL รวมทั้งสิ้น 20 คะแนน ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการใช้โปรแกรมอบรมครูต่อเนื้อหาความรู้อาเซียนและแนวคิด CLIL ได้ผลการทดสอบก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดย

ตาราง 1 ค่าสถิติการทดสอบความแตกต่างของผลการทดสอบก่อนและหลังการเข้ารับฝึกอบรม

	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าที
ก่อนอบรม	9.79	2.54	-18.214*
หลังอบรม	13.04	2.55	

*sig < 0.05

การทดสอบก่อนอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 9.79 คะแนน และการทดสอบหลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 13.04 คะแนน จากผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาอาเซียนเพื่อการสอนภาษาอังกฤษ และความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิธีการสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิด CLIL มากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังตาราง 1

2. ผู้วิจัยศึกษาทัศนคติโดยวิเคราะห์จากแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ซึ่งแบ่งเป็นความคิดเห็นต่อระดับความรู้ด้านอาเซียนและวิธีการสอนตามแนวคิด CLIL ของผู้เข้าอบรม และความพึงพอใจต่อการจัดการอบรมของผู้วิจัย ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการอบรม ข้อมูลจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นต่อระดับความรู้ด้านอาเซียนและวิธีการสอนตามแนวคิด CLIL ของผู้เข้าอบรม และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการจัดการอบรมของผู้วิจัย

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการอบรม

ผู้รับการอบรมมีจำนวนทั้งหมด 269 คน เป็นชาย 33 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 และหญิง 236 คน คิดเป็นร้อยละ 87.7 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี 189 คน คิดเป็นร้อยละ 70.3 และ

ปริญญาโท 80 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษอยู่ในช่วง 5-10 ปี 104 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 และรองลงมา มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี 63 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 มีประสบการณ์ระหว่าง 2-4 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 มีประสบการณ์ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 16 และมีประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 รายละเอียดปรากฏตามตาราง 2

2.2 ข้อมูลจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นต่อระดับความรู้ด้านอาเซียนและวิธีการสอนตามแนวคิด CLIL ของผู้เข้าอบรม

ผู้รับการอบรมส่วนใหญ่เชื่อว่า ตนเองมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนแบบ CLIL อยู่ในระดับปานกลาง 125 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมา คิดว่าอยู่ในระดับน้อย 95 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 คิดว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 และระดับน้อยที่สุดจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ในขณะที่ผู้รับการอบรมส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนอยู่ในระดับปานกลาง 194 คน คิดเป็นร้อยละ 72.1 รองลงมา คิดว่าอยู่ในระดับมาก 48 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 คิดว่าอยู่ในระดับน้อย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 และคิดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าอบรม

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	33	12.3
	หญิง	236	87.7
วุฒิการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	189	70.3
	ปริญญาโท	80	29.7
ประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษ	น้อยกว่า 2 ปี	14	5.2
	2-4 ปี	45	16.7
	5-10 ปี	104	38.7
	11-15 ปี	46	16.0
	มากกว่า 15 ปี	63	23.4
รวมทั้งหมด		269	100

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นต่อระดับความรู้ด้านอาเซียนและแนวคิด CLIL ของผู้เข้าอบรม

ความคิดเห็น		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนแบบ CLIL	น้อยที่สุด	19	7.1
	น้อย	95	35.3
	ปานกลาง	125	46.5
	มาก	30	11.2
ระดับความรู้เกี่ยวกับอาเซียน	น้อย	24	8.9
	ปานกลาง	194	72.1
	มาก	48	17.8
	มากที่สุด	3	1.1
รวมทั้งหมด		269	100

จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 รายละเอียดปรากฏตามตาราง 3

2.3 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม

จากการวิเคราะห์การตอบแบบสอบถามของผู้เข้ารับการอบรม

พบว่าผู้เข้ารับการอบรมที่ตอบแบบสอบถามพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อเรื่องความรู้ของวิทยากร และพึงพอใจในระดับมากต่อเรื่องภาพรวมของการฝึกอบรม วิธีการนำเสนอของวิทยากร คุณภาพโดยรวมของชุดฝึกอบรม เนื้อหาและกิจกรรมในชุดฝึกอบรมในส่วนที่เกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษแบบ

ผลของโปรแกรมอบรมครูเพื่อสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ที่มีต่อเนื้อหาความรู้ ทักษะ และ การนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความ พึงพอใจ
1. ภาพรวมของการฝึกอบรม	3.98	.589	มาก
2. ความรู้ของวิทยากร	4.43	.566	มากที่สุด
3. วิธีการนำเสนอของวิทยากร	4.19	.646	มาก
4. คุณภาพโดยรวมของชุดฝึกอบรม	4.06	.671	มาก
5. เนื้อหาของชุดฝึกอบรมในส่วนที่เกี่ยวกับการสอน ภาษาอังกฤษแบบ CLIL	3.99	.699	มาก
6. กิจกรรมในชุดฝึกอบรมในส่วนที่เกี่ยวกับการสอน ภาษาอังกฤษแบบ CLIL	4.06	.711	มาก
7. เนื้อหาของชุดฝึกอบรมในส่วนที่เกี่ยวกับอาเซียน	4.09	.616	มาก
8. กิจกรรมในชุดฝึกอบรมในส่วนที่เกี่ยวกับอาเซียน	4.09	.633	มาก
9. กิจกรรมที่ผู้เข้าอบรมร่วมปฏิบัติ	3.94	.687	มาก
10. การนำความรู้ไปใช้จริง	4.11	.632	มาก

CLIL และในส่วนที่เกี่ยวกับอาเซียน กิจกรรมที่ผู้เข้าอบรมร่วมปฏิบัติ และการนำความรู้ไปใช้จริง ข้อมูลดังตาราง 4

3. ผลการศึกษาการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ไปใช้ภายหลังการอบรม ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างครูระดับมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตปริมณฑลที่อาสา 20 คน ได้ผลวิเคราะห์ตามแบบสอบถามแบ่งออกเป็นประเด็นหลัก 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 การนำเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งในสภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นจริง ประเด็นที่ 2 วิธีการนำเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ไปใช้

ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ อาทิ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบบทเรียนและเขียนแผนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเด็นที่ 3 ผลจากการนำเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

จากการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยของการนำเนื้อหาอาเซียนไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสภาพที่พึงประสงค์กับสภาพที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยผู้เข้าอบรมที่นำเนื้อหาอาเซียนไปปรับใช้ในการสอนมีความคิดเห็นต่อการนำเนื้อหาอาเซียนไปใช้ในห้องเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) แต่ครูนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนจริงตามความคิดเห็นอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) และเมื่อ

สอบถามความคิดเห็นของครูต่อผลการใช้เนื้อหาอาเซียนในชั้นเรียนพบว่านักเรียนให้ความสนใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของการนำแนวคิด CLIL ไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งในสภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นจริง พบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยครูที่เข้าอบรมมีความคิดเห็นในการนำแนวคิด CLIL ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) แต่ครูนำแนวคิด CLIL ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนจริงตามความคิดเห็นอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) และเมื่อสอบถามความคิดเห็นของครูต่อผลการใช้นำแนวคิด CLIL ไปใช้ในชั้นเรียนพบว่านักเรียนให้ความสนใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) รายละเอียดปรากฏดังตาราง 5

ผู้วิจัยได้ติดตามและประเมินการจัดการกิจกรรมในระยที่ 2 โดยวิเคราะห์ผลการนำความรู้จากการอบรมเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบ CLIL เพื่อก้าวสู่ยุคอาเซียนด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการ

สนทนากลุ่ม และใช้ประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับแบบสอบถามที่ใช้ในการติดตามผลภายหลังการประยุกต์การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแนวคิด CLIL แล้วระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถี่ของการลงรหัสข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าข้อมูลที่สะท้อนว่าครูที่เข้าร่วมอบรมนำเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนเข้าไปประยุกต์ใช้ในการสอนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมาคือการนำเนื้อหาอาเซียนมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 85 ในขณะที่นำเนื้อหาอาเซียนมาออกแบบบทเรียนและเขียนแผนการสอนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 เมื่อพิจารณาการนำแนวคิด CLIL ไปใช้พบว่าครูนำแนวคิดไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาเป็นการนำเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด CLIL ไปใช้คิดเป็นร้อยละ 65 และมีการนำแนวคิด CLIL ไปใช้ในการออกแบบบทเรียนและเขียนแผนการสอนน้อย ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 ดังรายละเอียดตามตาราง 6

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ สภาพที่เป็นจริง และผลจากการใช้การสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL

รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ		$\bar{X}$	SD	ระดับ	t	Sig.
การใช้เนื้อหาอาเซียน	สภาพที่พึงประสงค์	4.53	.513	มากที่สุด	4.869*	.000
	สภาพที่เป็นจริง	3.55	.686	มาก		
	ผลจากการใช้	4.17	.618	มาก		
การใช้แนวคิด CLIL	สภาพที่พึงประสงค์	4.35	.489	มากที่สุด	3.344*	.003
	สภาพที่เป็นจริง	3.50	1.000	มาก		
	ผลจากการใช้	4.06	.725	มาก		

*sig < 0.05

เนื่องจากการเก็บข้อมูลในระยะที่ 2 นี้เป็นการสนทนากลุ่ม ซึ่งจัดขึ้นหลังการติดตามโดยการใช้แบบสอบถามเป็นระยะเวลาพอสมควร ข้อมูลจากตารางข้างต้นจึงสะท้อนให้เห็นถึงระดับความถี่ของการนำความรู้จากการอบรมไปใช้ในการเตรียมการสอนอยู่ในระดับไม่สูงมากนัก ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่ง ยอมรับความรู้ความเข้าใจหลังจากการอบรมขาดหายไปบ้างแล้ว อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ปรากฏได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับสาเหตุการนำเนื้อหาอาเซียนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรของโรงเรียน เป็นนโยบายของผู้บริหาร และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรง โดยมีตัวอย่างข้อมูลเชิงคุณภาพดังต่อไปนี้

คำพูดที่ 1: “เพราะ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาที่มีการสอดแทรกเนื้อหาอาเซียนด้วยในภาคเรียนที่ผ่านมาได้นำเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารวิธีการทำอาหารของแต่ละชาติ และการแต่งกายของแต่ละชาติไปใช้”

คำพูดที่ 2: “นโยบายผู้บริหารให้ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งนำเอกสารต่างๆ ที่ได้รับการอบรมไปปรับหรือ ประยุกต์ให้กับความยากง่าย กับความรู้นักเรียน ระดับชั้นและแต่ละห้อง”

คำพูดที่ 3: “เพราะ มีประโยชน์ เข้าใจง่าย สามารถนำไปใช้กับนักเรียนได้อย่างดี มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาสอนได้ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนมากขึ้น”

คำพูดที่ 4: “สมควรถ่ายทอดให้นักเรียนได้ทราบเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ยุคอาเซียนต่อไปในอนาคต”

นอกจากประโยชน์ที่ครูผู้เข้าร่วมอบรมเห็นว่ามีความจำเป็นต้องนำเนื้อหาอาเซียนเข้าไปประยุกต์ใช้แล้ว ยังพบว่าครูบางกลุ่มที่นำเนื้อหาการออกแบบและการเขียนแผน กิจกรรมการเรียนรู้ ไปใช้เพียงบางครั้ง มีสาเหตุมาจากเรื่องของเวลาในการสอนของโรงเรียนที่จำกัด การกำหนดเนื้อหาที่ต้องนำไปใช้ให้ชัดเจน เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ตรงตามหลักสูตรหรือเนื้อหานี้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของครูต่างชาติอยู่แล้ว ในขณะเดียวกัน แนวคิด CLIL ถูกนำไปปรับใช้เพื่อสร้างกิจกรรมที่สร้างความสนใจและให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ได้ฝึกทักษะคิดและบูรณาการความรู้ด้านวัฒนธรรมพร้อมกับเนื้อหาอาเซียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อจำกัดในการใช้แนวคิด CLIL และเนื้อหาอาเซียน

คำพูดที่ 5: “เนื่องจากต้องสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังไม่ได้กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนอย่างชัดเจน เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเมื่อสามปีที่ผ่านมา”

คำพูดที่ 6: “ส่วนใหญ่สอนภาษาและตัวเลขความรู้ให้นักเรียนชั้น ม. 6 เพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย”

คำพูดที่ 7: “เพราะที่โรงเรียนจัดให้มีครูชาวต่างชาติมาสอนภาษาอังกฤษ ม. 1-3”

คำพูดที่ 8: “เพราะโรงเรียนมีกิจกรรมต่างๆ มากเวลาสอนและเก็บคะแนนตามเนื้อหาไม่เพียงพอ คาดว่าจะสอนในภาคเรียนถัดไป”

คำพูดที่ 9: “ต้องเตรียมเนื้อหาก่อนการสอนทุกครั้งจึงต้องเลือกใช้บางกิจกรรม”

การนำแนวคิด CLIL และเนื้อหาอาเซียนไปใช้

คำพูดที่ 10: “ใช้แนวคิด CLIL เพราะเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีกิจกรรมที่สร้างความสนใจ มีความหลากหลายของกิจกรรม”

คำพูดที่ 11: “ใช้กิจกรรมการคิดเกม เป็นการสร้างความคิดให้นักเรียน เขาได้ฝึกการคิดที่ต้องสร้างเกมอย่างไรจากเนื้อหาที่มี ซึ่งทำให้นักเรียนทั้งสนุก และมีประโยชน์ เด็กๆ ได้นำไปทดลองใช้จริงกับรุ่นน้องด้วย”

คำพูดที่ 12: “เพราะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและมีเนื้อหาที่เข้ากับยุคสมัย ทำให้ผู้เรียนสนุกสนานในการเรียนและได้รับความรู้ในขณะเดียวกัน”

คำพูดที่ 13: “ในการสอนจะสอดแทรกเรื่องวัฒนธรรมเข้าไป เช่น คำศัพท์ ภาษา การแต่งกายให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมให้รู้จักอาเซียนมากขึ้นเพราะเด็กไม่ได้มีความรู้พื้นฐานมากพอ”

คำพูดที่ 14: “ครูฝึกให้เด็กอภิปราย โดยสอนเนื้อหา ก่อน ให้เวลาเขา brainstorm เด็กๆ ชอบพูดนะ แต่ต้องระวังเรื่องเนื้อหาที่สอน เพราะเยอะเกินไป จะกลายเป็นยัดเยียด”

คำพูดที่ 15: “ผมฝึกให้เด็กคิดแยก ingredient ของอาหาร โดยซื้อตั๋ยมาย่างมาให้ลองแยกก่อนเริ่มที่อาหารไทย แล้วค่อยสั่งงานให้หาอาหารของประเทศอื่นๆ เด็กได้รู้ศัพท์ ingredient แล้วขยายไปที่วิธีการทำ เด็กที่เคยไม่ค่อยเรียนก็สนใจมากขึ้น สนุกขึ้น ที่สำคัญเด็กทำผลงานออกมาได้ดี”

คำพูดที่ 16: “เรื่องวัฒนธรรมในอาเซียนเด่นมาก เด็กๆ สนุกที่ได้เรียนรู้คำ greeting การแต่งกาย คำศัพท์ต่างๆ สนุกมากเวลาศึกษาคำที่

ใช้ในลาว เด็กสนใจและมีการโต้ตอบในชั้นเรียนเยอะขึ้น การแต่งกายนี้ฝึกทักษะคิดเชื่อมโยงได้ถึงประวัติศาสตร์ เช่นการแต่งกายของชาวเวียดนามที่คล้ายคลึงกับชาวจีน”

อภิปรายผล

การนำเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนตลอดจนการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด CLIL นั้น ถือได้ว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ครอบคลุมทั้งเนื้อหาสาระที่ทันสมัย และผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาโดยตรง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนที่อยู่ในช่วงเวลาที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนตามแนวคิด CLIL ประสบความสำเร็จนั้น เป็นเพราะผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญของการสอนทักษะไปพร้อมกับการบรรจุเนื้อหาอาเซียนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนและตื่นต้นกับความรู้ใหม่ๆ อีกทั้งยังสร้างความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลที่ได้รับดังกล่าวนี้ได้รับการตอบรับเชิงนโยบายจากผู้บริหารของโรงเรียนเป็นอย่างดี จึงเป็นแรงกระตุ้นสนับสนุนที่ดีที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของคุณครู

แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาสาระไปพร้อมๆ กับการฝึกทักษะการใช้ภาษาทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมที่นพพร สโรบล (2012) ได้เสนอไว้ในบทความเรื่องภาษาอังกฤษกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งได้

เสนอแนะให้ครูพัฒนาวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในบทเรียน เป็นเจ้าขององค์ความรู้โดยแท้จริง ผู้เรียนจะเป็นผู้ปฏิบัติ ซึ่งอันที่จริงแล้ว ในการสอนภาษาอังกฤษนั้น ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารโต้ตอบได้ โดยการใช้ภาษาอังกฤษที่ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนั้นยังพบข้อเสนอแนะในส่วนที่สอดคล้องกับกระบวนการวิจัยในครั้งนี้คือ การเตรียมความพร้อมของครูและผู้บริหารให้มีการตระหนักและเข้าใจบทบาทของตนเองในอันที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาถึงผลการนำเนื้อหาอาเซียนกับแนวคิดการสอน CLIL ไปใช้ในชั้นเรียนแล้ว พบว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการดังกล่าวให้ทั้งผลดีและมีข้อจำกัดอยู่บ้าง กล่าวคือผลดีที่เห็นได้ชัดจากการจัดการเรียนการสอนของครูคือ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถบูรณาการความรู้เนื้อหาอาเซียนเข้าไปพร้อมกับการฝึกทักษะต่างๆ ทั้งทักษะการคิดและทักษะการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนตื่นตัวและมีส่วนร่วมในบทเรียนมากยิ่งขึ้น ประเด็นดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lasagabaster and Sierra (2009)

ซึ่งศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในประเทศสเปนที่มีต่อชั้นเรียนภาษาตามแนวคิด CLIL กับชั้นเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศและพบว่า แนวคิด CLIL ในการสอนภาษาต่างประเทศสร้างทัศนคติเชิงบวกให้แก่ผู้เรียน และผลการศึกษาชี้ให้เห็นชัดว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาได้สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ของระดับประถมศึกษาสอดคล้องกับวิธีการจัดกิจกรรมตามแนวทาง CLIL มากกว่าชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาในชั้นเรียนมาก เวลาในการเรียนจำกัด การสอนส่วนใหญ่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง (teacher-centered) ในขณะที่การศึกษาค้นคว้าพบว่า ครูที่สะท้อนผลด้านบวกของการใช้เนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นครูที่สอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากสามารถออกแบบและใช้กิจกรรมที่หลากหลายได้มากกว่า อีกทั้งผู้เรียนในระดับมัธยมเริ่มมีทักษะและความรู้พื้นฐานที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ตามแนวทางดังกล่าว

ข้อจำกัดในการเลือกใช้วิธีการสอนตามแนวคิด CLIL กับเนื้อหาอาเซียน คือครูไม่สามารถ

ตาราง 6 ผลจากการนำเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ประเด็น	เนื้อหาอาเซียน		แนวคิด CLIL	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการใช้เนื้อหาไปใช้	18	90	13	65
ด้านการออกแบบบทเรียนและเขียนแผนการสอน	8	40	10	50
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	17	85	16	80

เลือกเนื้อหาที่เข้มข้นหรือข้อมูลที่ลึกซึ้งได้เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านความรู้พื้นฐาน และความสามารถทางภาษาของผู้เรียน ประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาผลลัพธ์และกระบวนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานเนื้อหาภาษา: ผลการศึกษาในทวีปยุโรป โดย Dalton-Puffer (2008) ซึ่งพบข้อควรระวังในประเด็นผลลัพธ์ด้านเนื้อหาที่ผู้เรียนได้รับ หากผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อเนื้อหานั้นๆ ในระดับต่ำแม้จากการศึกษาด้วยภาษาแม่แล้ว เป็นไปได้ว่าขณะเตรียมการสอน ครูจะคัดเลือกเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อนมากนักในบทเรียน CLIL ถึงอย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาระบุว่าผู้เรียนที่ผ่านบทเรียน CLIL มีระดับความรู้ความเข้าใจเนื้อหานั้นๆ ถูกต้องเทียบเท่าหรือสูงกว่าผู้ที่เรียนด้วยภาษาแม่ ในกรณีเดียวกันกับการศึกษาครั้งนี้ ครูผู้นำแนวคิด CLIL และเนื้อหาอาเซียนไปใช้ได้ให้ข้อมูลสะท้อนผลการใช้แนวคิดดังกล่าวว่า ข้อจำกัดด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอาเซียนของผู้เรียนไม่มากนัก อีกทั้งความสามารถทางภาษาอยู่ในระดับหนึ่ง จึงต้องเลือกเนื้อหาอาเซียนที่เหมาะสม ไม่ซับซ้อนและมากเกินไป เพราะเป็นการยืดเหยียดข้อมูลจนผู้เรียนไม่สามารถทำความเข้าใจได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ Dalton-Puffer C. แสดงให้เห็นว่าบทเรียน CLIL ส่งเสริมความสามารถทางการใช้ภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น โดยเฉพาะการเรียนรู้คำศัพท์และทักษะการฟังซึ่งบูรณาการพร้อมกับเนื้อหา ซึ่งสะท้อนตามตัวอย่างบทเรียนของครูผู้ให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นประโยชน์จากการศึกษาผลการฝึกโปรแกรมอบรมครูเพื่อสอนภาษาอังกฤษด้วย

เนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ที่มีต่อเนื้อหาความรู้ ทักษะคิด และการนำความรู้ไปใช้ในกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษโดยขอเสนอแนะ 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

เนื่องจากการวิจัยนี้ ดำเนินการโดยมีชุดฝึกอบรมและคู่มือซึ่งเมื่อผู้เข้าร่วมผ่านการอบรมแล้วมีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนตามแนวคิด CLIL มากยิ่งขึ้น จึงสามารถนำโมดูลการฝึกอบรมไปใช้ในการให้ความรู้แก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษภายใต้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ได้ โดยผู้ที่นำชุดแบบฝึกไปใช้สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนให้มีความทันสมัยและเท่าทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และสามารถปรับรูปแบบการจัดการอบรมให้สอดคล้องต่อบริบทของครูในพื้นที่ได้

ชุดการอบรมนี้อาจสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่สังกัดหน่วยงานอื่นๆ ได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแพร่หลาย ผู้นำชุดการฝึกอบรมไปใช้เหมาะสมสำหรับศึกษานิเทศก์ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งควรมีการนิเทศติดตามผลการนำความรู้จากการอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษอย่างใกล้ชิดเพื่ออำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษให้ตระหนักถึงการใช้ภาษาอังกฤษในยุคประชาคมอาเซียนได้ทั่วถึงกันในระดับประเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการวางแผนการดำเนินการวิจัยไปถึงการติดตามผลการใช้

ผลของโปรแกรมอบรมครูเพื่อสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนและแนวคิด CLIL ที่มีต่อเนื้อหาความรู้ ทักษะ และการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย

กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษด้วยเนื้อหาอาเซียนตามแนวคิด CLIL ที่มีต่อผู้เรียนโดยตรงเพื่อวัดประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอนของครู และเป็นข้อมูลสะท้อนความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของ

ครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดดังกล่าว และทำให้ผู้วิจัยมีข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติมในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโปรแกรมการจัดการอบรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงการต่างประเทศ, กรมอาเซียน (2555). ประชาคมอาเซียน. *วารสารดำรงราชานุภาพ*, 12(3) 1-16.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552ก). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552ข.). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

นพพร สโรบล. (2012). ภาษาอังกฤษกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *Thailand TESOL New Focus*, 3, 8-12.

ภาษาอังกฤษ

Bentley, K. (2010). *The TKT teaching knowledge test course: CLIL content and language integrated learning model*. Cambridge: Cambridge University Press.

Byram, M. (2008). *From foreign language education to education for intercultural citizenship: Essays and reflections*. Clevedon: Multilingual Matters.

Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *Content and language integrated learning*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dalton-Puffer, C. (2008). Outcomes and processes in content and language integrated learning (CLIL): Current research from Europe. In W. Delanoy & L. Volkman, (Eds.), *Future perspectives for English language teaching* (pp. 139-157). Heidelberg: Carl Winter.

- Harmer, J. (2012). Essential teacher knowledge: Core concepts in English language teaching.
- Lasagabaster, D, & Sierra, M. J. (2009). Language attitudes in CLIL and traditional EFL classes. *International CLIL Research Journal*, 1(2), 4-17.
- Ministries of Education of ASEAN Member States. (2012). *ASEAN curriculum sourcebook: A teaching resource for primary and secondary schools to foster an outward-looking, stable, peaceful and prosperous ASEAN community*. Retrieved from <http://www.scribd.com/doc/111763635/ASEAN-Curriculum-Sourcebook-FINAL>
- The ASEAN Secretariat. (2009). *ASEAN socio-cultural community blueprint*. Retrieved from <http://www.asean.org/>
- The ASEAN Secretariat. (2012). *About ASEAN*. Retrieved from <http://www.asean.org/asean/about-asean>

ผู้เขียน

อาจารย์ดร.ปราณภา โหมดหิรัญ สาขาวิชาการสอนภาษาต่างประเทศ ภาควิชาหลักสูตร และการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330
อีเมล: prannapha@gmail.com

หมายเหตุ: งานวิจัยนี้ได้รับสนับสนุนทุนโครงการวิจัยทั่วไปและโครงการวิจัยหน่วยงาน
กองทุนวิจัยคณะครุศาสตร์ ปีงบประมาณ 2557